

ÜNİTE 4

ŞÜPHECİLİK VE BİLGİNİN OLANAKLILIĞI SORUNU:

· Bilginin gerçekte var olduğuna ,bilgiye ulaşabiliyor olduğumuza veya bilginin gerçekleştiğinin farkına varabileceğimize yönelik şüpheler felsefe tarihinde ilk başlardan bu yana kayda değer bir yer tutmuştur.

· Sokrates alçak gönüllü bir tavırla ve bilgi konusunda iddialı ve kibirli bir tavır sergileyen şehrin ileri gelenlerinden farklı olarak bilgi sahibi olmadığını ifade etmiştir. Bilgi sahibi olmadığını bilme dışında bir bilgi iddiasında bulunmayan sokratesin felsefesinin şüpheciliğin ana fikrini içinde barındırdığı düşünülür.

· şüpheci düşüncenin adım adım nasıl ilerleyeceğini en iyi gösteren felsefecinin de Rene Descartes olduğu kabul edilir.

DESCARTESİN KÖKTEN EPİSTEMOLOJİK SORGULAMALARI:

Şüpheci sorgulamaların motivasyon ve Descartes örneği:

· Logosun içinde yer alan ve karmaşık bir varlık olan insanın yalnızca zihinsel merak nedeniyle belli akıl yürütmeler yapması ve düşüncelerinin onu götüreceği noktaya gitmeyi denemesi felsefenin olağan işlevlerinden biridir.

· Descartes gibi felsefecilerde şüpheciliği bir merak yada akıl oyunundan çok, önemli bir kuramsal projeye veya amaca yönelik olarak kullanmışlardır.

· Descartesin sunduğu şüpheci fikirler ,onun içinde bulunduğu tarihsel ve toplumsal koşullar içinde anlaşılmalıdır.

· Ortaçağ boyunca dinin ve kilisenin tüm alanlarda etkili bir biçimde baskısı hissediliyordu. modern dönem başlangıcında filozoflar bu durumu değiştirmek istiyorlardı. özelliklede tanrının yarattığına inandıkları bu karmaşık evrenin yapısını dinsel kabullerden ziyade matematiğin ve fiziksel bilimin önderliğinde anlayabilecekleri kanısını taşıyorlardı.

- Modern çağın başlangıç noktasında duran Descartesin son derece kökten olan yönteminin arkasında yatan asıl neden, bilgilenme serüveni konusunda taze bir başlangıç yapıp, orta çağın insanları düşünsel olarak yavaşlatan ve dogmatikleştiren yüklerinin akıl üzerindeki etkilerini ortadan kaldırma arzusudur.

Sıradan bilgiye dair sıra dışı şüpheler:

- Descartes ilk felsefe üzerinde düşünceler veya kısaca düşünceler başlığı altında sunduğu kitabında aldığı eğitimin ve eleştirmeden benimsediği fikirlerin sonucu olarak kişisel bilgi ,dünyasının güvenilirlikten oldukça uzak bir yapıda oluştuğuna ilişkin inancını açık yüreklilikle ifade eder. Ayrıca inandığı önermeler arasından ne kadar çok yanlışın bulunduğunu görmenin kendisini düşünmeye sevk ettiğini belirtir.

- Descartese göre bilgi kaynaklarımızın tümüne şüphe ile yaklaşmak olanaklıdır. o bilgi konusunda şüpheciliği belli bir amaca yönelik olarak yürütmektedir.

- Bu amaç şüphenelinemeyecek kesinlikle bilgiye ulaşmaktır.

- Bunun için Descartes öncelikle duyularımızla algıladığımız bilgiye şüpheyle yaklaşır ve algılarımızın bizi yanıltabileceğini söyler. Ardından rüyaları düşünmeye geçer.

- Uykuda rüya görürken algıladıklarımızın gerçek olduğundan o an emin olmamıza karşın rüyadan algıladıklarımız aslında var olmayan durumlardır . rüyamda en sevdiğim müzik topluluğunu karşımda gördüğümde topluluğun elemanlarının bedensel olarak odamda olmadıkları açıktır. Yani rüya bağlamında gerçek olduğunu sandığım bir algı aslında gerçekliği olmayan bir zihinsel durumdur. ve benim gerçek olmayan bir şeyleri deneyimlemekte olduğumu rüya içinde bilmem genelde olanaksız bir durumdur.

- Descartes algısal bilginin ardından matematiksel bilginin güvenilirliğine ilişkin kökten sorular sorar. ve hatta kendisi de dindar bir insan olmasına karşın tanrının varlığına ilişkin bilgimizin bile şüpheye açık olduğunu belirtir. ona göre iki $2+3=5$ gibi doğruluğundan kesinlikle şüphelenmeyeceğimiz bir bilgi türünde bile şüphelenmek olanaklıdır.

- Üstün güçleri olan ve insanların zihinlerini kontrol edebilen bir varlık en kesin görünen bilgi türlerinde bile yanılmamıza neden olabilir. elbette eğer insanlar böyle epistemolojik durumlar içinde iseler sürekli yanıldıklarını bilmeleri söz konusu olamaz. Bu tür düşünceler sıradışı olsalarda bilginin güvenilirliği konusunda ip ucu sunarlar.

Yöntemsel şüphe:

- Descartes modern dönemde insan aklına ve matematiğe ve bilimin bulgularına yönelik olarak büyük bir güven duyan düşünürlerin başında geliyorsa onun adının epistemolojik bağlamlarda şüphe kavramı ile birlikte geçmesi biraz garip bir durum değildir?
- Descartes'in sunduğu şüpheli fikirler onun felsefi yönteminin bir parçasıdır.
- Kendi felsefi kuramını savlayabilmek için şüpheyi bir yöntem olarak kullanmakta ve böylece şüphelenilmeyecek sağlamlıkta bazı fikirlere ulaşmaya çalışmaktadır.
- İlk olarak Descartes gibi dindar bir kişinin felsefi sistemi içinde insanları sürekli aldatan güçlü bir varlık kavramına yer olup olmadığı konusunu ele alalım. Descartes sorgulamalarının başlarında tanrının böylesine bir varlığın bizi aldatmasına izin vermeyeceğini düşünmenin olanaklı olduğunu söyler. Bu hamle şüpheli bulutların dağılmasını ve felsefi sorunun kapanmasını sağlar denilebilir.
- Ancak Descartes kökten sorgulamasını başarıyla yürütebilmek için o aşamada Tanrının varlığına dair hiçbir bilgisi yokmuş gibi düşünmeye devam edeceğini açıklar.
- Onun yaptığı tanrı düşüncesine hemen devreye sokarak en azından Tanrının var olduğunu biliyorum o halde en sağlam Epistemolojik dayanağım bellidir gibi bir yargıyla felsefi sorgulamayı sonlandırmak yerine : kesinlikle şüpheyi yer bırakmayacak bir şey bulana dek en güçlü inançlarını ve sahip olduğunu düşündüğü bilgileri askıya almaktır.
- Descartes matematik ve bilim alanlarının nesnel bilginin en önemli kaynağı (ve hatta modeli) olduğunu düşünüyor olsada ,şüpheli sorgulamayı ciddiyetle ve sonuna kadar devam ettirmektedir. Bu bağlamda da bir çelişki yoktur.
- çünkü descartes sorgulamasına algısal ,matematiksel ve bilimsel bilgi tiplerinin güvenilirliğini varsayarak değil, onlara kritik bir test uygulayarak başlamaktadır. elbette şüphecilik her zaman yöntemsel olmak zorunda değildir. felsefe tarihinde, Descartesden farklı olarak, şüpheciliği samimiyetle ve sonuna kadar savunan düşünürler çıkmıştır.

OLGUSAL DÜZENLİLİK KONUSUNDA ŞÜPHECİLİK:

· Descartes şüpheli akıl yürütmenin en güzel örneklerini sergilemiş olsada kendisi şüpheli fikirlere sahip bir düşünür değildir. Descartesten sonra gelen felsefeciler arasında şüpheli eğilimleri en belirgin olanı, İskoç düşünür David Hume dir.

· Hume ye göre doğada karşılaştığımız olgusal düzenliliklere ilişkin yaptığımız varsayımlar konusunda dikkatli olmamız gerekmektedir. İnsanlar genelde doğada düzenli olarak tekrarlanan olguların belli bir zorunluluk içerdiğine inanırlar.örneğin her sabah güneşin doğmasına tanık oluruz.ve bunun rast gele bir olay olmadığını işin içinde bir düzen bir zorunluluk olduğunu düşünürüz.

· Ancak Hume ye göre bu durumda elimizdeki veri yalnızca geçmişte gözlemlediğimiz durumlardır.Bu gözlemlerdeki düzenlilik ,bize doğada bir zorunluluk olduğunu düşündürür. Yani gözlemlerimize dayanan olaylardan yapılan genellemelerin her biri tümevarımsal niteliktedir kesinlikten uzaktır.

· Bir olgunun yada durumun fiziksel olarak olanaksız olması ,o olgunun bizim içinde yaşadığımız ve anladığımız fiziksel dünyanın görünen yapısıyla çelişmesi anlamına gelir.

· örneğin bir insanın pencereden atladığında düşmeyip uçmak gibi fiziksel anlamda olanaksız olan durumların gerçekleştiğini ben kafamda canlandırabilirim. bu fiziksel olanaksızlık kavramına örnektir.

· mantıksal olanaksızlık kavramı ise içinde yaşadığımız evrenin mantıksal yapısıyla çatışan durumlar için kullanılır. bizim evrenimizde bir üçgenin 4 kenarlı olması olanaksızdır. Bu olanaksızlık ,fiziksel olanaksızlıktan çok daha büyük olanaksızlık türüdür.çünkü fiziksel olanaksızlıklardan farklı olarak,mantıksal açıdan olanaksız bir durumu kafamızda bile canlandıramayız.

· Hume ye göre eldeki kısıtlı tümevarımsal zeminin ötesine geçerek yarın güneşin doğacağını biliyorum iddiasında bulunmamızın çok sağlam bir gerekçesi olabileceğini söylemek zordur. özetle aslında hiç birimiz yarın güneşin doğup doğmayacağını bilmiyoruz.

Şüpheli düşüncelere tepki: moore'un sağ duyuşsal yanıtı:

· Şüpheliğin sonuçları pek çok düşünüre oldukça rahatsız edici geldiğinden dolayı felsefe tarihinin önünde gelen isimlerinden bazıları bu konuyla derinlemesine ilgilenmiş ve çözüm üretmeye çalışmışlardır. Bu çabalar içinde en bilinenlerden biri, İngiliz düşünür Moore un sağ duyuşsal argümanıdır.

- Sağduyusal tavır , genelde günlük yaşamın durumları karşısında pratik ayakları yere basan ve işe yarar sonuçlar verebilen kararlar alma yada yargılarda bulunma eğilimi ile ilintilendirilir. Ayrıca metafizik çerçevede dile getirilen şüpheciliğin, sağduyumuzla ciddi oranda çatıştığı kesindir.

Argümanın arka planı : kesin olarak bilinen ve nesnelerin var olmasının anlamı:

- Moore un konuyu irdelerken yaptığı ilk şey kesinlikle bildiğine inandığı bazı önermeleri sıralamaktır.

- Moore şöyle ifadeler kullanır.şu anda bir beden vardır.ve o beden bana aittir.Bu beden uzunca bir süre değişmekle birlikte varlığını kesintisiz olarak sürdürmektedir. Dışarıdaki nesneler arasında başka insan ve hayvan bedenleride vardır. son olarakta ben yalnızca bir beden değil bir kişi olduğumu biliyorum türlü deneyimler yaşamış ve yaşamakta olan akıllı bir varlığım.

- Moore a göre nesnelerin var olmaları onların zihnin dışında zaman ve mekan içinde var olmaları anlamına gelir. Moore un sözünü ettiği nesne ise sağ duyumuza da uygun bir şekilde, fiziksel özelliklere sahip ve zihinden bağımsız niteliğinde bulunmaktadır.

Şematik haliyle Moore'un argümanı ve çıkarımın değerlendirilmesi:

- Bu durumda ben tam şu anda iki elim olduğunu nasıl kanıtlıyabilirim. Moore a göre, benim şu anda ellerimin var olduğuna ilişkin sunabileceğim sağ duyusal argüman şöyledir.

- 1- Birincil öncül: bir elimi havaya kaldırıp sallayarak şu sözleri söylüyorum :işte bir el
- 2- İkincil öncül: diğer elimi havaya kaldırıp sallayarak şu sözleri söylüyorum .işte başka bir el.
- 3- Öyleyse =sonuç zaman-mekansal yani fiziksel gerçeklik içinde şu anda iki adet el vardır.

- Argümanda ,çıkarımsal biçime uygun olarak ,bazı öncüller ve bir sonuçtan oluşan bir iddia sunulmuştur.

- Eğer bu çıkarım bir fikri yada tezi başarıyla savunacaksa,

- 1- Öncüller iyi bilinen önermeler olmalı

2- Sonuç önermesi öncülleri bilgisel olarak aynen tekrarlamamalı

3- Öncüller sonucu yeterince güçlü bir düzeyde desteklemelidir.

· Yukarda özetlenen argümanın felsefi açıdan kabul edilebilir olup olmadığının akılcı ve nesnel olarak irdelenmesi gerekiyor. öncelikle 1 in gerçekten sağlanıp sağlanmadığı önemli bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır. Moore öncüllerde ifade edilen savları bildiğini gerçekten söyleyebilirmi. şüphecinin bakış açısından ele alındığında bu bağlamda felsefi sorun yaratan ve çözüm getirmeye çalıştığımız konu baştan itibaren ,zaten nesnelerin varlıklarının bilinmesidir.

· O yüzden Moore un gösterilmeye çalışılan noktayı baştan varsaydığı,kısacası döngüsel bir açıklama yaptığı söylenebilir.

· Ayrıca öncüllerin sonucu iyi desteklenmediği. yani 3 ün sağlanmadığı iddia edilebilir. zihinden bağımsız varlık alanının içinde şuanda 2 adet el vardır. Önermesi öncüllerde olmayan metafizik bir fikirdir. metafizik yapıda olmasının nedeni açıkça görüleceği gibi bilişselliğimiz dışında ve ondan bağımsız bir şekilde var olduğunu düşündüğümüz nesnelerin dünyasına bir gönderme yapmasıdır.

Sağduyu kavramına ilişkin notlar:

· Günlük yaşamnda genel olarak sağduyunun yolunu izlediğimiz söylenebilir. Ancak felsefe ve bilimin genelde sağ duyuyla somutlukla veya pratiklikle tam örtüşmeyen alanlar olduğuna dair yaygın bir kanı vardır.

· Felsefi tartışmalar ve argümanlar söz konusu olduğunda bunların karşısına hemen sağ duyuyu çıkararak bir (sağlamlık testi) yapma eğiliminde olmanın sakıncalı yönleri olabilir.

· Örneğin şüpheciliği değerlendirirken ve eleştirirken şüpheci yaklaşımları (sağ duyuya aykırı olduğu düşüncesini) dile getirmek her zaman yardımcı olmayabilir. Birincisi sağ duyu kavramının her durumda ve her bağlamda aynı sonucu vermesi beklenemez başka bir deyişle sağ duyu denilen yeti bir makine gibi işleyen yani mekanik ve evrensel bir tarzda çalışıp belirlenmiş sonuçlar ortaya koyan bir kapasite olmayabilir. ikincisi sağ duyunun genelde kabul gören sonuçları bazan son derece yanıltıcı olup bu sonuçları düzeltmek için bilim ve felsefe gibi alanların işlevlerine ihtiyaç olabilir. Örneğin yalın sağ duyu

bize üzerinde bulunduğumuz dünyanın düz olduğunu söyler bu yanlışlığın düzeltilmesi sıradan olağan algısallığın düzleminde olanaklı bilime gereksinim vardır.

- O halde sağ duyunun en üst epistemolojik mercii veya kapasite olarak yüceltilmesinin çokta haklı olmadığı belirtilebilir. Aklın kritik yani eleştirel kullanımının ne kadar önemli ve değerli olduğunu bu bağlamda gözlemleyebiliriz.

Şüpheci tavrın felsefi değeri:

- Şüphecilik felsefede bilginin olanaklılığı konusunda sunulan çok kökten ve sıra dışı bir görüş veya akımdır.ancak şüphecilik görüşünün tezlerini benimsemeyen kendilerini şüpheci olarak tanımlayacak pek çok felsefeci için bile şüpheci tavır belli bir değer ifade eder.

- Şüpheci tavır olarak betimlediğimiz tavrın yaklaşımı ve içeriği nedir? Ve bu tavrı felsefi anlamda özel kılan şey nedir? Bunun yanıtını şüpheciliğin tersi olan kavramların içinde ve o kavramların barındığı sakıncalarda aramak gerekir.

- şüpheciliğin tersi olan kavramlar içinde en önemlisi dogmatizim dir.

- dogma deyiminin anlamı belirli bir kişi veya topluluk tarafından benimsenen tartışmadan ve sorgulamadan kabul edilmesi beklenen inanç yada inanç kümesi şeklinde verilebilir.

- Bu noktada kritik olan saptama şüpheci tavrın veya dogmatiklik karşıtı duruşun insanlar için tahminen ancak belli bir derceye kadar olanaklı olabileceği gerçeğidir. kesintisiz şüphe halinde olmak ve sürekli olarak sağlam düşünsel zeminlerini kaybetmek,insanların kolayca yapabileceği eylemler değildir. Dahası aşırı şüpheci bir tavrın insana yaşamı içinde çok fazla yararının olmayacağıda bellidir. öte yandan dogmatik olmaktan ziyade zaman zamanda olsa sahip olduğu fikirlere ve inançlara eleştirel bir tavırla yaklaşan insanların hem bireysel gelişimlerinin daha güçlü olacağı hemde inanç sistemlerinin genelde yanlışlamaya açık olmasından dolayı bizi saran dünyanın olgularını bilebilme anlamındada daha avantajlı bir duruma geleceği söylenebilir.

Sorular:

- descartesin şüpheci sorgulamaları kapsamında Tanrının yeri veya işlevi nedir:Descartes Tanrı inancını işin içine sokmadan şüpheci sorgulamalar sunmuştur.

- Descartese göre çok canlı rüyalar görünür bilginin kesinliğinden şüphe duyulabileceğini gösteren örneklerdir.
- Descartesin üstün güçleri olan kötü niyetli varlık örneğini gündeme getirmesindeki temel amaç : matematiksel eşitliklerin bile doğruluğundan şüphelenmenin olanaklı olduğunu göstermektir.
- Descartesin yöntemsel şüphe yolunu seçmesi ne anlama gelir. Descartes sıradan bilgilenme yollarını eleştirel bir test ile sınamakta ancak nihayetinde şüphenilemiyecek bilgilere ulaşmayı hedeflemektedir.
- David humenin olgusal düzenlilikler konusundaki görüşüne doğadaki düzenli tekrarlar konusundatümevarımsal şüphe diyebiliriz.
- Fiziksel olarak olanaksız ancak mantıksal olarak olanaklı: bir sabah uyandılar ve tüm kedilerin gökyüzünde uçtuğunu gördüler.
- Dogmatik insanlar inanç sistemlerinde sorgulama ve tartışmaya yer vermezler.
- Şüphecî tavırları olan insanlar: sorgulamadan bilgiye yönelmezler.dolayısıyla düşünceleri daha esnektir ve gelişime açıktır.
- Descartes şüpheyi yöntemsel metodunda bir araç olarak kullanmıştır.
- Descartesin eseri: ilk felsefe üzerine düşünceler.burda bilgilere şüphe ile yaklaşabileceğimizi gösterir.
- Yarın güneş doğmayacak: fiziksel açıdan olanaksız.mantıksal açıdan olanaklıdır.
- Dogmatizm in karşıtı şüpheciliktir.

BİLGİNİN KAYNAKLARI SORUNU 1 : DENEYİMCİLİK

DENEYİMCİLİK NEDİR:

· Bilgimizin tek kaynağının duyu verileri ve algılar olduğunu savlayan epistemolojik görüşe deneyimcilik adı verilir.

· İnsanın sahip olduğu bilginin temelinde duyular ve algılar olduğu görüşüne verilen adın İngilizcesi empirisizm ,bu şekilde ifade edildiğinde deneyimciliğin bir diğer önemli felsefi görüş olan olguculuk veya daha yaygın olarak bilinen adıyla pozitivizm ile önemli bir benzerlik taşıdığı görülür.

· Pozitivizm genelde bilginin gözlemsel temelini vurgulayan ve spekülasyondan ziyade bilişsel yöntemlerin ön plana çıkarılmasına ağırlık verilen bir düşünce akımı olarak bilinir. Pozitivistlerde bilgisel bağlamlarda olgusal deneyime büyük önem vermişler ve gerçek üstücü spekülasyon gizemci yaklaşımları şiddetle reddetmişlerdir.özetle bu iki akımın birbirlerine yaklaşma nedeni karşılıklı aldıkları fikirlerde veya akımlarda yatmaktadır. Deneyimciliği günümüzde anladığımız haliyle ifade eden ve ayrıntıları ile savunan 3 büyük felsefeci locke ve hume ve Berkeley dir.

· Bu 3 felsefecinin ürettiği fikirler literatürde İngiliz deneyimciliği olarak bilinen akımın ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Deneyimciliğin arka planı Descartesin Epistemolojik mirası:

· Deneyimci felsefecilerin görüşlerine geçmeden önce onların descartesden nasıl bir miras aldıklarına göz atmak konunun anlaşılması açısından yararlı olacaktır.

Maddesel dünyanın bilinmesi ve temsil epistemolojisi:

· Descartesin metafizik görüşüne göre zihin(ruh) ile maddenin anlamları birbirlerinden bağımsız olarak vardır.başka bir deyişle hem madde hemde zihin birer töz dür .zihnin içindeki idealar gerçekleştiğinin unsurlarına ilişkin bilgi taşırlar.Buda bizim dünya bilgisi sahibi olmamıza neden olur.idea temel anlamı itibariyle içeriği genelde bir nesne veya özellik olan düşünsel yada zihinsel durum olarak tanımlanabilir.örneğin benim zihnimde armut, kirpi,adalet,altıgen ,tanrı ,noel baba gibi farklı türde idealar bulunmaktadır. İdealrın hem gerçeklik içinde olan hemde gerçekte olmayan şeyleri temsil edebileceği düşünülür. Temsil etme kavramı felsefenin alt alanlarında yaygın bir şekilde kullanılan oldukça kritik kavramlarından biridir. Bir nesnenin (veya simgenin) bir başka nesneyi yada durumu temsil etmesi farklı şekillerde gerçekleşebilir.

· Descartes ve onu izleyenlerin insan bilgisi konusundaki yaptıkları araştırmalar temsil epistemolojisi olarak bilinen ve düşünme ve sorgulama alanlarının açılmasına neden olmuştur.temsil Epistemolojinin en temel sorunu tahmin edilebileceği gibi bir öznenin kendi zihinsel durumlarından hareketle zihninin dışında kalan gerçekliğinin bilgisine nasıl ulaşabildiği ve zihninde oluşan temsillerin ve iddiaların gerçek bilgi olup olmadığı konusunda ne söylenebileceğidir.

JOHN LOCKE

· Lokhe felsefenin farklı alanlarında çok değerli katkılarına bulunmuş bir modern dönem düşünürüdür. Lokhenin siyaset felsefesi konusunda ortaya koyduğu fikirler demokrasi ve liberalizm gibi konularda temel rol oynamıştır. Epistemoloji konusuna gelince özellikle Descartesle birlikte ortaya çıkan sorunsal bağlamında Lokhenin fikirlerinin son derece önemli bir yer tuttuğu genel olarak kabul gören bir düşüncedir.

TABULA RASA VE BİLGİNİN OLUŞUMU:

· Lokhe'nin epistemolojik görüşünün felsefe tarihinde neden çok kritik bir öneme sahip olduğunu anlamaya çalışalım. Locke'e göre algılar olmaksızın ideaların oluşması olanaksızdır. Duyu verilerinin dünya bilginin tümünün temelinde yattığı ve bizim bilgi adını verdiği her bilişsel durumun o temele yaslanması gerektiği fikri Locke'nin felsefelerinin ana düşüncelerinden biridir. Öte yandan bizim 5 duyumuzun doğumla birlikte işlevsel duruma geldiği açıktır.

· Bu iki düşünce bir araya geldiğinde Locke'nin insan zihnine ilişkin nasıl bir resim sunduğu ortaya çıkar. Locke'e göre insan zihni doğum anında boş bir levha (Latince'si ile Tabular rasa) gibidir. Yaşadığımız deneyimler bu boş levhanın üzerine zaman içinde yazarlar ve böylece dünya bilgimiz birikimsel bir şekilde oluşur. Dünya bilginin en temelinde duyu algılarımızdan gelen idealar olsada insanlar bazı ideaları birleştirerek soyutluk derecesi çok yüksek olan idealar edinme kapasitesine sahiptir.

· Locke hem ahlaki boyutta hemde kurumsal düzeyde doğuştan ideaların olamayacağını savlar. O halde bilgi tümüyle deneyim alanına aittir. Locke için insan bilgisi duyu algılarına dayanmakta ise ona göre 5 duyudan doğrudan gelen veriler kelimenin tam anlamıyla bilgi değildir. Bunun nedeni Locke'e göre bilginin duyu verileriyle karşılaştırıldığında üst düzey bir bilişsellik gerektirmesi ve ancak aklın karmaşık işlevleri sayesinde olanaklı olabilmesidir.

· Birincisi duylardan gelen veriler bize dünya bilginin malzemesini sağlar ancak bunlar gerçek anlamda bilgi değildir. Duylardan gelen veriler bizde yalnızca basit ideaların oluşmasına neden olurlar. İkinci olarak duylardan gelen malzeme, zihin içinde düşünsellik boyutunda işlenerek karmaşık dünya bilginin ortaya çıkmasına yol açar. Bunun sonucunda zihnimizde karmaşık ideaların oluşmasıdır.

LOKHENİN ONTOLOJİSİ:

· Locke temel olarak 2 tip nitelik olduğunu savunur.

· Birincil nitelikler , maddesel gerçeklik içinde yer alan ve bizim zihnimizdede temsil edilebilen özelliklerdir. Örneğin bir nesnenin kapladığı uzam nesnenin fiziksel biçimi, kütlesi ve hareketi nesnenin kendisinde olan ve bizimde algısal olarak bilebileceğimiz niteliklerdir.

· Locke bu niteliklerden ayrı olarak ikincil niteliklerden söz eder. İkincil nitelikler ise nesnelerin birincil nitelikleri nedeniyle bizim zihnimizde oluşan etkililerdir. Örnek vermek gerekirse renkler ve kokular bu sınıfa giren özelliklerdir.

· Biz dünyayı nitelikler yoluyla biliriz. Ancak doğal olarak niteliklerin hiçbir şeye tutunmadan evrende var olduklarını iddia etmek saçma olur. Locke a göre tikel bir nesne niteliklerden ve nitelikleri kendinde toplayan bir Tözel zeminden oluşur. Örneğin bir gül çok sayıda niteliğin bir araya gelmesiyle oluşur. Şekil , büyüklük , ağırlık renk v.s. ancak nitelikler veya özellikler bir şeyin nitelikleri veya özellikleridir. Locke nitelikleri barındıran zemine Tözel taban (substratum) adını verir. İnsanlar epistemolojik açıdan yalnızca nitelikleri bilebilir. Tözel taban ise bilgi nesnesi olabilecek birşey değildir.

Locke nin epistemolojisinin genel felsefi görünümü:

· Locke duyularımızdan gelen uyarıların bizim kontrolümüzün dışında olmasının bizim dünya bilginin nesnelliğine dair önemli bir işaret olduğunu düşünür. Duyuların kaynağının duyu organlarımızın kendileri olduğunu savlayamayız. Eğer olsaydı gözlerimiz karanlıkta görüntü yaratabilirdi. Bu gibi örneklerden Locke un çıkardığı sonuç duyu verilerinde kendini gösteren uyarıların zihnin dışındaki maddesel dünyadan geldiğidir.

· Locke Tanrının insanları bilme yeteneği ve ahlaki doğruları bulma kapasitesi ile yarattığı düşüncesindedir. Buna karşın bu bilginin klayda değer Epistemolojik sınırlarının olduğuda açıktır. Örneğin Locke göre eğer bir norm veya buyruk Tanrıdan geliyorsa o tartışmasız bir şekilde doğrudur. Ancak sorun bizim böyle bir buyruğun gerçekten tanrıdan geldiğini sınırlı bilişsel olanaklar dahilinde nasıl bilebileceğimizdir.

DAVİD HUME

· Felsefe tarihinde insan bilgisinin nesnel temellerine duyulan sağlam inanç konusunda en keskin eleştirel görüşü geliştiren ve sonuçtada en büyük epistemolojik yıkıma neden olan düşünür hume neden olmuştur.

Nesnelerin bağımsız varlığı sorunsalı :

· Hume ya göre algı sırasında karşımıza bir nesnenin çıktığı açıktır. Humenin deyimlerini kullanırsak bahçedeki limon ağacının zihinden bağımsız ve kesintisiz bir şekilde var olan bir nesne olduğunu düşünürüz. Hume ye göre bu düşünce her insanın son derece doğal olarak edindiği bir kanıdır. Ve bu anlamda böyle inançlara sahip olan öznelere Epistemolojik anlamda bir kabahatleri olduğu söylenemez. Hume a göre bir nesnenin bağımsız ve sürekli olarak var olduğu konusundaki ideamızın kaynağı algının kendisi olamaz. Tek başına alındığında algı kesintiler içeren bir süreçtir. Gözlerini kapayan veya kulaklarını tıkayan bir insan için nesne algısal boyutta devamlılığını yitirir. Bir diğer olası seçenek algıladığımız nesnelerin ve niteliklerin bağımsız ve sürekli olarak var olduğu konusundaki fikrimizin veya bilgimizin insan aklının felsefi bir tarzda çalışması sonucu oluştuğunu söylemektir. Locke gibi felsefecilere göre biz dünyayı kendi zihinselliğimiz kapsamındaki idealar yoluyla kavrarız. Başka bir deyişle biz esas olarak zihnimizin içeriğini bile biliriz. Hume a ya göre bu yaklaşımın kaçırıldığı nokta çocukların bile soyut akıl yürütmelerden habersiz olmalarına karşın nesnelerin bağımsız ve sürekli var olduklarına ilişkin bir ideaya sahip oldukları gerçeğidir. nesnelerin algıdan bağımsız ve sürekli var olma ideasının zihnimizde belirmesinin nedeni nedensellik ilkesi gibi soyut metafizik tezleri bilinçli bir şekilde uygulamamız olamaz.

· Hume ya göre sorunun doğru yanıtı imgelem veya imge oluşturma yetisidir. Nesnelerin sürekli varlığı ideası belli durumlarda zihnimizde oluşurken belli başka durumlarda oluşmamaktadır. Bir bebek bir nesneye ilk kez bahtığında ve ardından o nesne görsel alanından kaybolduğunda bebeğin nesnenin kesintisiz ve bağımsız bir şekilde var olmak fikrine hemen sahip olacağını düşünmeyiz. Sorunun yanıtı olgunun veya nesnenin tutarlı bir şekilde tekrarlanmasıdır. Bu türden bir ideaya veya inanca alışkanlık sonucu sahip olmamız anlaşılabilir ve kaçınılmaz bir şeydir. Ancak Hume nın çarpıcı iddiası odurki belli tür algıların tekrarlandığı gerçeğinden nesnelerin zihnin dışındaki gerçek varlıksal durumlarına dair bir çıkarım yapmamız olanaksızdır.

Nesnelliğin deneyimci çözümlemesi ve Hum enin metafizik karşıtı duruşu:

· Humenin deneyimciliğinin ontolojik anlamda oldukça şüpheli sonuç doğurduğu açıktır. Onun düşüncelerinin etkisinin en çarpıcı olarak görüldüğü felsefi konulardan biride nedensellik olgusudur.

· Görüldüğü kadarıyla evrenimizde belli fiziksel nedenler her zaman belli fiziksel sonuçlara neden olur. Bu durum da bizim zihnimizden tamamen bağımsızdır,ve evrenin kuruluş yapıyla ilgilidir. Hume bizim evrensel nedensellik düşüncesine sahip olmamızın arkasında düzenli tekrarların yattığını düşünür. Bizim dünyada var olduğunu sandığımız zorunluluk aslında zihnin alışkanlık sonucu belli bir etki ile belli bir tepkiyi (sonucu) bağdaştırarak bir beklenti üretmesinden başka bir şey değildir.

· Eğer Hum enin tezleri doğruysa metafizik bilgi olanaksızdır. Yani biz zihnimizin içeriksel sınırlarından sıyrılıp onlardan bağımsız bir tarzda gerçekliğe ilişkin bilgi iddialarında bulunamayız. Bu tür iddialarda bulunan metafizik kitapları onun çarpıcı sözleri ile ateşe atılmalıdır.

· Humenin fikirlerinin Locke un Epistemolojisi ile paralellik gösterdiği açıktır. Her iki düşünüre görede doğuştan getirdiğimiz hiçbir idea yoktur. Dünya bilgimizin tümü duyulardan gelen basit uyarılara ve onlardan türeyen daha karmaşık idealara dayanmak durumundadır.

· Ancak Hume Locke tan farklı olarak birincil niteliklerin varlığı veya substratum konusunda bir iddiada bulunamayacağımızı savlar. Sonuçta insanın bilgisel dünyası iki tür bilgi ile sınırlanmak durumundadır. İlk olarak olgusal bilgiler bizim algı ve gözlem yoluyla edinebileceğimiz bilgisel durumlardır. Dünya bilgimizin çoğu bu tür bilgilerden oluşur.

· İkinci olarak ise bu bilgi parçaları ve idealar arasındaki ilişkilerin sonucunda ortaya çıkan biçimsel bilgiler vardır. Mantık ve geometrinin sunduğu bilgiler bu tüğre girerler.

GEORGE BERKELEY:

İdeacılık ve deneyimcilik:

· Felsefi tartışmalarda bazan maddecilik ve materyalizm ile deneyimcilik ilintili kavramlar olarak kullanılır. Bu oldukça yanıltıcı bir uygulamadır. Maddecilik genel olarak var olanların yalnızca maddesel nesneler veya maddesel töz olduğunu zihinsel veya ruhsal Tözün olmadığını savlayan felsefi görüştür.

· Maddeciliğin tersi içine ideanın ve düşünsel unsurların girmediği bir varlıksal kesitin olamayacağı tezine karşılık gelir ve bu görüşe ideacılık adı verilir. (bu akım için idealizm deyimide yaygın olarak kullanılır.) ideacılık var olanların temelde düşünsel veya zihinsel olduğunu savlayan metafizik görüştür.

· Berkeley'nin görüşünü ilginç kılan bir nokta ,ontolojik anlamda ideacılığı ve epistemolojik açıdanda deneyimciliği açıkça savunmuş olmasıdır.

· Berkeleyye göre maddesel tözün ve zihinden tamamen bağımsız maddesel nesnelerin varlığına inanan düşünürler(ve aslında gündelik yaşam içinde hepimiz) aslında farkında olmadan son derece çelişik bir görüşü ileri sürmektedir. Bizim algılarımıza sunulan ve zihnimizde temsil ettiğimiz her nesne algısal olarak duyumsanabilir bir nesnedir. Aksi halde onlar bizim için nesne olmazlardı . maddeciliğin iddeası ise nesnelerin duyulardan ve algısal süreçlerden bağımsız olduğu yönündedir.

· Berkeleyye göre , maddeci düşünürler nesnelerin nesnel varlığından söz ederken çelişik bir düşünce dile getirmektedir.

Var olmak algılanmaktır:

· Ona göre , bir idea yalnızca bir ideaya benzeyebilir. İdea zihinsellikten arınmış maddeyi temsil edemez. Düşünce, içinde düşünsel unsurlar olmayan varlığı (maddeyi) kavrayamaz. Berkeley'nin meşhur ifadesiyle söylersek var olmak algılanmaktır. Belli bir anda hiç kimsenin algılamadığı taşların ,ağaçların ve yıldızların var olmadığını söyleyeceğiz. Berkeley bu sağ duyuya aykırı görüşü savunuyor değildir. Ona göre, tanrı her an her nesneyi algılayabildiği için , tanrının algısının ontolojik güvencesinde nesnelerin kesintisiz var olduğunu söyleyebiliriz.

DENEYİMCİLİĞİN GENEL FELSEFİ DEĞERLENDİRMESİ:

· Deneyimcilerin büyük oranda Descartes ile başlayan bilgi sorunsalı üzerine eğildikleri ve o çerçevede fikir ürettikleri gözlemlenebilir. Descartes gibi uçular insan bilgisinin güvenilirliğine ilişkin fazlaca bir endişe duymazlarken deneyimciler bizim sınırlı bir bilişsel varlık olduğumuz gerçeği üzerine yoğunlaşmışlardır. Bunun doğal sonuçlarından biri , zihnimizin içeriğinden hareketle zihnin dışındaki gerçekliği bilmeye giden epistemolojik yolların kesinlikten uzak olması gerektiğinin ve hatta öylesi bir bilginin olanaklı olup olmadığının tartışmaya açık olduğunun ortaya çıkmasıdır.

· Deneyimcilik: insanın sahip olduğu tüm bilgilerin kökeninin temelde 5 duyu olduğunu savunur.

ALGININ EPİSTEMOLOJİSİ

Algı; duylardan gelen verilerin zihinsel yapımız tarafından seçilmesi, organize edilmesi ve yorumlanması

Varsayımlarımız ve inançlarımız algı süreçlerinin içine sıklıkla dahildirler. Biz genellikle nesneleri anlamlandırarak algılarız, dahası bir nesneye bakarken içinde bulunduğumuz beklentiler” de algımızı etkiler.

20.y.y.J.GİBSON gibi deneysel psikologlar algının bu özelliğini vurgular, ve algısal süreçlerin önemli bir oranda yukarıdan aşağıya yani genelden-tikele veya varsayımdan olguya, diyeceğimiz bir özellik taşıdığını savladılar.

ALGININ GİZEMİNE ÖRNEK, GÖZ YANILSAMALARI; Öznelin belli bir algısal durumun yanılsama olduğunu bildikleri hallerde bile, o yanılgının üstesinden gelip gerçek durumu algılamayı başaramamalarıdır.

MÜLLER-LYER yanılsaması eşit uzunluktaki iki çubuktan biri daha uzun görünür, gerçeği öğrendikten sonra bile yanılsamaya kapılmaktan kendimizi alamayız. -----

ALGI FELSEFESİNİN TEMEL KURAMLARI

TEMSİLCİLİK; Algı dediğimiz olgu veya süreç esnasında, insanların zihinsel durumları, zihinden bağımsız gerçekliği temsil ederler. Temsilcilik akımının savunucuları, algılarımızın kaynağının veya hedefinin algılardan ve bilgidan bağımsız bir şekilde var olan gerçeklik olduğunu iddia ederler.

Algı zihinsel bir olaydır, ancak algının nesneleri zihnimizin işleyişinin ürünleri değildir, ikinci olarak algı süreçleri sırasında zihinsel olanın, zihinsel olmayı temsil etmekte olduğudur.

Temsilciliğe göre nesneler, zihnimizin dışındaki gerçekliğin içinde yer alırlar ancak biz doğrudan nesneleri değil zihinsel durumlarımızı deneyimleriz.

TEMSİLCİLİĞE GÖRE, algının oluşması için üç ayrı şey gerekir.

1-Algılayan bir İNSAN

2-Algı ancak öznelce algılanan GERÇEK BİR NESNE ile mümkündür

3-algının olması,temsil işlevini gerçekleştirecek olan ZİHİNSEL DURUMLARIN veya algısal verilerin dolayımını gerekli kılar.

TEMSİLCİLİĞİN ŞEMASI = FİZİKSEL NESNE -----) ZİHİNSEL DURUM VEYA ZİHİN HALİ -----) ÖZNE

Buna göre algılayan öznenin, algı esnasında epist.anlamda "yüzleştiği şey" kendi zihinsel deneyimleri veya durum

TEMSİLCİLİĞİN SAVUNUCULARI: JOHN LOCKE ve BERTRAND RUSSELL

GÖRÜNGÜCÜLÜK (FENOMEN) ; bizim deneyimlediğimiz dünyaya ait olan olgulara verilen genel addır. Daha

açıkçası, metafizikteki gerçekliğin kendisi kavramından farklı olarak bizim gibi sonlu varlıklara görünen dünyanın betimlemesidir. Görüngüler dünyası üzerinde yoğunlaşan ve onun önemini ön plana çıkaran görüştür.

Görüngücülüğe göre biz doğrudan nesneleri değil, zihinsel durumlarımızı deneyimleriz.

GÖRÜNGÜCÜLÜĞÜN ŞEMASI = ZİHİNSEL DURUM VEYA ZİHİN HALİ -----) ÖZNE

GÖRÜNGÜCÜLÜĞÜN SAVUNUCUSU; DAVID HUME, ona göre biz bir anlamda, algısal deneyimden gelen görüntülerin oluşturduğu zihinsel bir sinema perdesini izleyen seyircilere benzeriz.

Algı sırasında zihnimizde yeşil bir elma görüntüsü oluştuğunda, bu görüntünün zihnin dışında bir nesneden kaynaklandığını düşünmeye eğilimli olmamız anlaşılır bir durumdur.

Ancak bu, HUME göre metafizik nitelikte bir varsayımdır. Bizim zihinsel verilerin (ideaların) düzeyini aşarak varlık alanında ne olup bittiğini görmemiz akılcı bir tasarım değildir.

HUME ve LOCKE' nin fikirleri benzerlik gösterse de aradaki fark şudur. LOCKE' ye göre nesneler ve onların birincil nitelikleri zihinden bağımsız olarak var olmalıdır.

HUME' a göre ise idea'lar ve görüngüler gerçekten algılanıyor olsa da, onların nereden kaynaklandığına ilişkin akıl yürütmemiz olanaklı değildir.

Bunu yapabilmek, zihinsel olarak bize verilenlerin dışına çıkıp gerçekliğe bakabilmeyi gerektirir. Bu da bizim gibi sonlu bilişsel varlıkların yapacağı şey değildir

GERÇEKÇİLİK; Descartes'ı izleyen 200 yıl boyunca hem Temsilcilik hem görüngücülük, etkisini hissettirmiş olan ZİHİNSELÇİ yaklaşımın izlerini taşıyan algı kuramlarıdır.

Temsilcilik ve görüngücülük, algıda deneyimlediğimiz şeylerin zihinsel olduğunu, yani nesnelerin kendileriyle dolaysız bir karşılaşmanın olanaksız olduğunu savladılar, Doğrudan gerçekçilik ise, bu fikre karşı çıkar, gerçekçiliğe göre, biz algı sırasında deneyimlerimizi algılamayız, algı esnasında algılanan şey fiziksel gerçekliğin içindeki nesnelerin kendileridir.

GERÇEKÇİLİĞİN ŞEMASI = FİZİKSEL NESNE -----) ÖZNE

Biz nesnelerin kendilerini algılarız,

JOHN SEARLE' ün gerçekçi görüşünün en kritik ve ses getirmiş olan bölümü ÇAĞDAŞ BİR ÖRNEK:

Doğrudan Gerçekçi felsefeciler, zihinsel temsilin ve zihinsel içeriklerin abartılmaması gerektiğine inanırlar. Gerçekçiler için dikkat edilecek şey ALGININ NESNESİDİR. Örneğin, "Algı gerçekleşmektedir" gibi bir ifade eksik ve tuhaftır. Bir nesne algılanmaktadır veya algı bir nesneye yönelmiştir. Gibi ifade daha iyi yansıtır.

Searle' ün doğrudan gerçekçiliğini ilginç ve farklı kılan yön, onun bilginin ZİHİNSEL veya TEMSİL yönünün ötesini görmeye çalışmasıdır.

Searle, zihinsel durum ve temsil kapasitemizin ardında zihinsel temsilleri önceleyen bedensel kapasitelerin olduğunu vurgular.

Algısal mekanizmalarla bilgi sahibi olabilmek iki ana gerçeğe bağlıdır.

BİRİNCİSİ; zihinsel bir durumun anlamlandırılabilir bir deneyimsel olgu olması için o tür bir deneyimi yaşayan öznelere pek çok başka zihinsel durumlara veya temsillere de sahip olması gerekir.

İKİNCİSİ; temsil etme veya zihinsel resimler oluşturma gibi kapasitelerden veya bilgi türlerinden daha temel bir bilme türü, zihinsel temsilden ziyade BEDENİN İŞLEVLERİNE ve BEDENİN ÖĞRENMESİNE dayanan bilmedir.

SEARLE, bilgi kuramcılarının TEMSİL kavramını abartmalarının ve bilgiyi tamamen zihinsel bir olgu olarak almalarının eksik ve yanıltıcı bir tutum olduğunu düşünür.

SEARLE, bedensel bilmelerin, hem biyolojik hem de kültürel kapasiteden kaynaklandığını düşünür, bir nesneyi kavrayabilmek biyolojik bir kapasitedir. Bir şişeden kolayca su içebilmek veya kapıları zahmetsizce açabilmek ise belli bir kültürel örgütlenmenin varlığını ve toplumsal örgütlenmenin özümsemesini gerektirir.

SEARLE' e göre ALGI kavramı bir başarı içerir, yanılsama veya serap gibi durumlarda insanlar belli bir deneyim yaşarlar fakat hiçbir şey görmezler.

Her deneyim gerçek bir algı olmak zorunda değildir, eğer ben yüksek ateş nedeniyle görsel olarak yanılmakta isem, benim zihinsel yaşamım kapsamında bir deneyim olduğu elbette kesindir.

Ancak bu durum benim bir şeyi gerçekten gördüğümü göstermez, yani, deneyim olgusu mutlak bir şekilde bilgisel bir başarıya karşılık gelmek zorunda değildir, buna karşın ALGILAMAK, fiziksel dünyada algılanan bir nesnenin olduğu ve bu nesnenin görsel birdeneyime neden olduğu anlamına gelir.

SEARLE, bizim yalın nesneleri değil nesnelerin yönlerini algıladığımızı savlar. Yani algılarımız, aynı deneyimsel inançlarımız gibi önermesel yapıdadır.

Dolayısıyla ona göre dünyada algıladığımız şeyler yalın olarak nesneler değil olgular veya durumlardır.

Bu anlamda, BİR KEDİ ALGILADIM, gibi cümleler aslında yanıltıcı bir basitlik içerir, şöyle doğru olabilirdi, Bir kedinin paspasın üstünde yattığını algıladım. "Kedinin kuyruğunun kısa olduğunu algıladın vb. buradaki kritik nokta, bu örneklerdeki takıların yarattığı farktır. Alginin hedefi olan unsurun, kedi gibi tüm bir nesne değil, kedinin olgusal bir yönü veya ona ilişkin bir durum olduğunu göstermektedir.

SEARLE' nin çarpıcı iddiasından biri, insanın algısal yapısının deneyimsel inancın yapısıyla benzerlikler gösterdiğidir.

Deneyim sözkonusu olduğunda, örneğin "bir kediye inanıyorum" eksik ve hatalı ifadedir. "Bahçemdeki kedinin siyah olduğuna inanıyorum" ise doğru ve anlaşılırdır.

Ne de olsa biz nesneye inanmayız, nesnelerin belli hallerde olduğuna inanırız. Searle zihnimizin İÇİNİ değil, nesneleri algıladığımızı iddia eder, ancak nesneleri yalın bir şekilde değil, onların YÖNLERİ veya DURUMLARI açısından algıladığımızı belirterek gerçekçi kurama farklı kimlik kazandırmıştır

ALGI TARTIŞMASININ DEĞERLENDİRMESİ

Gerçekçiliğe itirazlar olasıdır, ilk karşı çıkış SEARLE' nin algılayan öznenin nesne ile KARŞILAŞMASINA ilişkin çok fazla şey varsayıdığıdır.

Searle bir deneyimin algı sıfatını taşıyabilmesi için dünyada öyle bir olgunun olması gerektiğini düşünmektedir. Ancak bir öznenin algılarından hareketle algı-gerçeklik karşılaştırması yapması ve algılıyor olduğunu bilmesi olanaklı mıdır? Benim "şu anda bir kedinin paspasın üstünde yattığını algıladım" demem için, kendi öznel halim olan algımı nesnel durum ile karşılaştırıp birbirlerine uydular, o halde algım gerçekmiş" diyebilmem gerekirdi.

Ama ben algılarımı kullanarak, algılarımın doğruluğunu nasıl bilebilirim? Searle göre; insanın bilişsel sistemi dinamik ve etken bir yapıya sahiptir.

Bir insanın bir nesneyi veya olguyu algılaması esas olarak bir PROBLEM ÇÖZME etkinliğidir. Algı, basit bir kopyalama işi değildir.

Algı sisteminin gerçekliği kavrama girişimleri sırasında belli durumlarda zorlanmasının ve iç mantığının çelişik bilgi parçalarını anlamlandırmada başarısız olması sonucu, fiziksel gerçekliği çarpıtmanın nedeni de budur.

Buna karşın SEARLE göre algı süreçlerini en iyi açıklayan ve en az felsefi sorun içeren görüş gerçekçiliktir.

S O R U L A R

* Duyum kavramının "algı" kavramından farkı hakkında hangisi söylenebilir?

- Algılardan farklı olarak, beş duyunun işlevleri sırasında insan zihni EDİLGİN konumdadır.

* Algı süreçlerine bilişsel açıdan yaklaşan felsefecilere göre algısal mekanizmalarımız "yukarıdan aşağıya" bir şekilde

Çalışır. Hangisi bu düşüncüyü en iyi şekilde açıklar.

-Genel dünya bilgimiz ve beklentilerimiz, tikel algılarımız üzerinde belirleyici etki yapabilir.

* Temsilcilik ile ilgili ifadeler -Zihnimizin dışında nesnelerin olduğunu söyleyebiliriz. -Algı zihinsel bir süreçtir.

-Zihinsel durumlarımız zihin dışındaki nesneleri temsil eder -Nesneler zihnimizin dışındaki gerçekliğin içinde yer alır

* Görüngücülük ile ilgili doğru bir ifade --Bizim görünen dünyayı aşarak nesneleri olduğu gibi kavramamız olanaksızdır.

* LOCKE' nin temsilciliği ile HUME' nin görüngücülüğü arasındaki en önemli benzerlik?

-Her iki görüşe göre biz nesneleri ideaların aracılığı olmadan algılar ve kavrarız.

- * Algı felsefesinde gerçekçilik akımını en iyi betimleyen ifade? –Algı süreçleri sırasında biz gerçekçiliğin içindeki nesnelerin kendilerini algılarız.
- * Searle’in gerçekçiliği savunmak için kullandığı bir argüman?
- Biz belli bir rengi algıladığımızda, algıladığımız renk nesnenin bir özelliğidir, deneyimin değil, bu durum bizim deneyimlerimizi değil, nesneleri algıladığımızı gösterir.
- * Searle’ nin öne sürdüğü bazı görüşler? –İnsanlar yalın nesneleri değil, nesnelerin yönlerini algırlar.
- İnsanların temsil etme yeteneklerinin ardında temsile dayanmayan bilgilerin ve yeteneklerin yattığı unutulmamalıdır
- Bir zihinsel temsil, ancak başka zihinsel temsillerin varlığında anlamlandırılabilir bir zihinsel durumdur.
- Algı bir “başarı deyimi” olması itibarıyla diğer deneyim çeşitlerinden ayrılır.
- * Searle’ nin gerçekçi görüşü, nesnelerin algılanması konusunda savunduğu görüş?
- İnsanlar fiziksel dünyanın nesnelerini olgusal veya önermesel algılar,yani her zaman nesnelerin belli yönlerini algılar
- * Temsilciliği savunan biri ile Searle’in görüşü arasındaki benzerlik?
- İnsanların algılarının nihai kaynağı zihinsel durumlar değil, gerçek fiziksel nesnelerdir.
- *Hangisi algı örneğidir? -Evin balkonunda görünen kırmızılığın saksı olduğunun anlaşılması.
- * Felsefecilerin algı konusunda ilgilendiği asıl önemli nokta hangisidir?
- Algılar ile gerçekliğin bilinmesi arasındaki ilişki.
- * Algı felsefesi içinde “nesneler zihnimizin dışındaki gerçekliğin içinde yer alırlar ancak biz doğrudan nesneleri değil, zihinsel durumlarımızı deneyimleyebiliriz” görüşü hangisine aittir? -TEMSİLCİLİK
- * “Doğrudan gerçekçilik” görüşünün, temsilcilik ve görüngücülük akımlarında karşı çıktığı nokta hangisidir?
- Algıda deneyimlediğimiz nesnelerin kendileriyle “dolaylımsız” bir karşılaşmanın olanaksız olduğu
- * Doğrudan gerçekçilik görüşüne yöneltilen eleştiriler

- Algıların gerçekleşme şartı olarak o olguların dünyada olması gerektiğini öne sürmesi
- Algıları kullanarak algıların doğruluğunu test etmesi
- Sadece doğrudan nesneleri algıladığımız görüşünü savunması
- Algıyı fiziksel bir süreç olarak kabul ettiğinden zihinsel süreçleri dikkate almaması

